

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 173/03-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 25. februára 2004 v senáte zloženom z predsedu Daniela Švábyho a zo sudcov Lajosa Mészároša a Štefana Ogurčáka prerokoval prijatú sťažnosť L. T., P. B., zastúpeného advokátom JUDr. D. D., P. B., vo veci porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 186/98 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 186/98 p o r u š i l právo L. T., aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prerokovanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 186/98 p r i k a z u j e konať bez zbytočných prietáhov.

3. L. T. p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 60 000 Sk (slovom šesťdesiat tisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Nitra povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. L. T. p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 8 000 Sk (slovom osem tisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Nitra povinný vyplatiť na účet advokáta JUDr. D. D. do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením z 2. októbra 2003 č. k. I. ÚS 173/03-12 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť L. T., P. B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 186/98.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ 8. júna 1998 opakovane podal na okresnom súde žalobný návrh na odškodnenie za pracovný úraz proti Slovenskej republike – Armáde Slovenskej republiky, zastúpenej Vojenským úradom pre právne zastupovanie Bratislava. Konanie je vedené pod sp. zn. 16 C 186/98.

Sťažovateľ namieta, že okresný súd svojím postupom v uvedenom konaní porušil jeho označené základné práva napriek tomu, že podľa jeho názoru rozhodovanie o odškodnení za pracovný úraz, ku ktorému došlo 5. januára 1995, v danom prípade nie je zložité už aj preto, lebo 9. februára 1995 bol „uznaný ako pracovný so 100 % - nou zodpovednosťou Armády SR“. Sťažovateľ považuje svoje správanie v predmetnej veci za

aktívne. Čo sa týka postupu okresného súdu v tejto veci, sťažovateľ poukázal na to, že okresný súd „vykonával jednotlivé procesné úkony s veľkými časovými odstupmi (...), v jeho postupe sú viaceré obdobia nečinnosti, ktoré vo svojom súhrne ovplyvnili doterajšiu dĺžku konania a ktoré svedčia o tom, že súd svoju činnosť neorganizuje tak, aby odstránil stav právnej neistoty, kvôli ktorému som sa naň obrátil so svojím návrhom“.

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí veci na ďalšie konanie takto rozhodol:

„Okresný súd Nitra svojím postupom v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 186/96 (správne sp. zn. 16 C 186/98) porušil základné právo L. T. na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prieťahov upravené v čl. 48 ods. 2 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Okresnému súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 186/98 prikazuje konať tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

L. T. priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume Sk 500.000,-, ktoré je Okresný súd Nitra povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Odporca je povinný zaplatiť navrhovateľovi všetky trovy konania a právneho zastupovania do troch dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedníčkou Mgr. A. H., listom z 11. novembra 2003 sp. zn. Spr 1365/03 a právny zástupca sťažovateľa listom z 2. decembra 2003.

Predsedníčka okresného súdu v relevantnej časti svojho vyjadrenia uviedla, že:

„Navrhovateľ L. T. podal na Okresný súd v Nitre dňa 8. 6. 1998 návrh na odškodnenie za pracovný úraz, proti Slovenskej republike – Armáda SR, Vojenský úrad pre právne zastupovanie, Bratislava. Vec bola pridelená zákonnej sudkyňi JUDr. J. P.

Z obsahu spisového materiálu, ktorý má v súčasnosti viac ako 190 strán, z vykonaného rozsiahleho dokazovania a vyjadrenia sudcov, ktorí vo veci konali (JUDr. P., JUDr. P., Mgr. P.) je zrejmé, že ide o spor právne zložitý a náročný na dokazovanie. Z prehľadu procesných úkonov vo veci, ktorý tvorí prílohu k vyjadreniu, vyplýva, že súd vo

veci konal plynule a vzhľadom na značnú zaťaženosť sudcov i v primeranom tempe. Prvý úkon vo veci bol vykonaný dňa 25. 6. 1998 a ostatné nasledovali po sebe, v časových odstupoch nepresahujúcich 4 mesiace. Je potrebné uviesť, že nielen pojednávanie je procesným úkonom vo veci, tak ako sa domnieva navrhovateľ, ale i zadovažovanie rôznych správ a podkladov potrebných k rozhodnutiu, o čom sa účastníci konania zväčša dozvedia iba nahliadnutím do spisu. V prejednávanej veci bolo doteraz vytyčených 17 pojednávanií. Je pravda, že 5 pojednávanií bolo zrušených pre práceneschopnosť zákonnej sudkyne a 2 pojednávania z toho istého dôvodu odročil sudca poverený zastupovaním na tento úkon. Práceneschopnosť sudcu je však objektívny stav, ktorý nie je možné vopred predvídať a pokiaľ nastane takáto náhla prekážka, rozhodne nie je daný dôvod na odňatie veci zákonnej sudkyňi a jej pridelenie inému sudcovi. Sudkyňa JUDr. P. bola práceneschopná v roku 1999 v dňoch 17. 3. – 25. 3., 23. 6. – 25. 6., 12. 10. – 15. 10., 13. 12. – 17. 12., v roku 2000 v dňoch 3. 4. – 12. 4., 28. 8. – 31. 8., 26. 9. – 29. 9., 8. 12. – 14. 12. a v roku 2001 v dňoch 27. 2. – 28. 2., 1. 3. – 5. 3., 14. 6. – 21. 6., preto vec dňa 15. 12. 1999, 3. 4. 2000, 28. 8. 2000, 13. 12. 2000, 2. 3. 2001, 20. 6. 2001 nemohla pojednávať. JUDr. J. P. vykonala posledný úkon vo veci dňa 12. 7. 2001, v auguste 2001 čerpala dovolenku a v tom istom mesiaci požiadala o uvoľnenie z funkcie sudkyne a k 1. 9. 2001 prestala na súde pracovať. Jej senát s počtom 208 nevybavených a 158 nerozhodnutých vecí bol rozdelený medzi ostatných sudcov. Predmetná vec spolu s ďalšími 18-timi nerozhodnutými vecami bola pridelená sudkyňi JUDr. R. P., ktorá v tom období mala vo svojom senáte 171 nevybavených a 120 nerozhodnutých vecí a vybavovala aj veci vedľajšej agendy (E, Er, Nr, Cd, Nc, Ncú, S). V pridelených spisoch začala konať až po ich naštudovaní, pričom v predmetnej veci vykonala prvý úkon dňa 2. 4. 2002. Ďalej pokračovala plynule až do 1. 9. 2003, kedy nastúpila na ročnú stáž na Krajský súd v Nitre. Jej agenda s počtom 138 nevybavených a 89 nerozhodnutých vecí bola rozdelená zostávajúcim sudcom. Predmetná vec bola pridelená sudkyňi Mgr. M. P., ktorá v tom čase vybavovala vo svojom senáte 244 nevybavených a 158 nerozhodnutých vecí a taktiež vedľajšiu agendu (E, Er, Nr, Cd, Nc, Ncú, S). Pokračovať v konaní začala potom ako vec riadne naštudovala a v súčasnej dobe je vytyčený termín pojednávania na 15. 1. 2004.

K objektívnemu posúdeniu otázky, či došlo v konaní sp. zn. 16 C 186/98 k zbytočným prieťahom, je potrebné vziať do úvahy jednak obtiažnosť veci a zložitosť ustálenia výšky

odškodného, ale aj skutočnosť, že Okresný súd v Nitre je od roku 1997 (po vytvorení Krajského súdu v Nitre) v počte sudcov sústavne poddimenzovaný. V roku 1997 na civilnom úseku vybavovali ročný nápad agendy „C“ v počte 2568 celkom 8,5 sudcu, v roku 1998 nápad vecí 3877 vybavovalo 10 sudcov, v roku 1999 nápad vecí 4897 vybavovalo 10,5 sudcu, v roku 2000 nápad vecí 3119 a v roku 2001 nápad 2924 vybavovalo celkom 10 sudcov, hoci v roku 1996, pred vytvorením Krajského súdu v Nitre, vybavovalo ročný nápad 2866 vecí celkom 11,5 sudcu. Za sudcov, ktorí od roku 1997 z Okresného súdu v Nitre postupne odchádzali náhrada poväčšine nebola poskytnutá, a ak aj bola, tak neadekvátne (skúseného sudcu nahradil sudca začínajúci). V súčasnom období agendu „C“ vybavuje iba 8,5 sudcu, pričom dvaja z nich odchádzajú v januári 2004 na Krajský súd v Nitre.

Rozhodnutie vo veci ponechávam na úvahu Ústavného súdu SR, avšak žiadam, aby boli zohľadnené všetky uvedené skutočnosti.

V zmysle § 30 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde oznamujem, že netrvám na tom, aby sa o prijatej sťažnosti konalo ústne pojednávanie, nakoľko od tohto pojednávania nemožno očakávam ďalšie objasnenie veci“.

Právny zástupca sťažovateľa vo svojom liste z 2. decembra 2002 iba oznámil ústavnému súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, inak k vyjadreniu predsedníčky okresného súdu nezaujal stanovisko.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorej prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou týchto základných práv – inak ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných pre meritórne rozhodnutie vo veci, t. j. rozhodnutie o tom, či namietaným postupom súdu bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (I. ÚS 40/02, I. ÚS 113/03).

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 16 C 186/98:

Dňa 8. júna 1998 podal sťažovateľ proti Slovenskej republike – Armáde Slovenskej republiky, zastúpenej Vojenským úradom pre právne zastupovanie Bratislava, neskôr ozbrojeným silám Slovenskej republiky, zastúpeným Úradom generálneho právneho zástupcu Ministerstva obrany Slovenskej republiky (ďalej len „odporca“) žalobný návrh „o ďalšie odškodnenie za pracovný úraz“.

Zákonná sudkyňa úpravou z 23. septembra 1998 dala kancelárii okresného súdu pokyn na vytýčenie pojednávania na 28. október 1998, úprava však nebola zrealizovaná, pretože zákonná sudkyňa JUDr. J. P. sa stala práceneschopnou. Dňa 14. decembra 1998 odporca doručil okresnému súdu písomné vyjadrenie k žalobnému návrhu.

Dňa 18. januára 1999 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito s tým, že právny zástupca sťažovateľa mal špecifikovať jednotlivé sumy, z ktorých vychádzal pri výpočte výšky odškodnenia, a mal predložiť listinný dôkaz.

Dňa 15. marca 1999 sťažovateľ predložil dôkazy a písomne zaujal stanovisko k vyjadreniu odporcu. Odporca zaujal opäť písomné stanovisko k návrhu 15. júla 1999.

Dňa 4. augusta 1999 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 22. september 1999 za účelom doplnenia dokazovania.

Dňa 22. septembra 1999 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 15. december 1999 za účelom zadovážania správ od zamestnávateľov sťažovateľa.

Dňa 13. decembra 1999 bolo telefonicky oznámené účastníkom konania, že termín pojednávania určený na 15. december 1999 je zrušený z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne. Pokračujúce pojednávanie bolo vytýčené na 3. apríl 2000.

Dňa 3. apríla 2000 predseda okresného súdu (podľa § 2 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 66/1992 Zb. o Spravovacom poriadku pre okresné a krajské sudy v znení neskorších predpisov – ďalej len „vyhláška č. 66/1992 Zb.“) pridelil

vec „*k vykonaniu úkonu - pojednávanie*“ JUDr. J. K. z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne. Uvedeného dňa bolo pojednávanie zastupujúcim sudcom odročené na neurčito.

Dňa 21. júna 2000 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 28. august 2000 pre neprítomnosť členov senátu.

Pojednávanie nariadené na 28. august 2000 bolo zastupujúcou sudkyňou JUDr. D. V. odročené na neurčito.

Z 13. decembra 2000 sa v spise nachádza úradný záznam o tom, že 12. decembra 2000 bolo telefonicky oznámené právnomu zástupcovi sťažovateľa, ako aj odporcovi, že termín pojednávania, ktorý bol nariadený na 13. december 2000, je zrušený z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne.

Úpravou z 23. januára 2001 dala zákonná sudkyňa kancelárii okresného súdu pokyn na vytýčenie pojednávania na 2. marec 2001. Z 1. marca 2001 sa v spise nachádza úradný záznam o tom, že právnomu zástupcovi sťažovateľa i odporcovi bolo oznámené, že termín pojednávania nariadený na 2. marec 2001 je zrušený z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne.

Dňa 30. apríla 2001 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 20. jún 2001 za účelom zadováženia ďalších dôkazov.

Z 20. júna 2001 sa v spise nachádza úradný záznam o tom, že 19. júna 2001 boli právny zástupca sťažovateľa a odporca telefonicky upovedomení, že termín pojednávania určený na 20. jún 2001 bol zrušený z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne.

Dňa 12. júla 2001 sa v spise nachádza úprava konajúcej sudkyne: „*kanc. založ na kal. 1 mesiac z dôvodu čerpania dovolenky v júli a auguste 2001*“.

Dňa 2. októbra 2001 predseda okresného súdu prideluje vec sudkyňi JUDr. R. P., ktorá prevzala spis 18. decembra 2001 (JUDr. J. P. ukončila funkciu sudkyne).

Dňa 14. mája 2002 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito.

Dňa 9. decembra 2002 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 29. január 2003 pre neprítomnosť účastníkov konania. Dňa 29. januára 2003 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 19. marec 2003.

Dňa 19. marca 2003 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 23. apríl 2003, pretože sa nedostavili na pojednávanie účastníci konania. Právny zástupca

sťažovateľa ospravedlnil svoju neúčast' na tomto pojednávaní z dôvodu kolidujúcich termínov, súhlasil však, aby sa pojednávalo a rozhodlo bez jeho účasti.

Z 2. apríla 2003 sa v spise nachádza úradný záznam o tom, že pojednávanie vytýčené na 23. apríl 2003 bolo telefonicky zrušené pre práceneschopnosť zákonnej sudkyne.

Dňa 23. apríla 2003 predseda okresného súdu pridelil vec podľa § 2 ods. 3 vyhlášky č. 66/1992 Zb. Mgr. M. P. za účelom vykonania úkonu - odročenia pojednávania, preto pojednávanie vytýčené na uvedený deň bolo zastupujúcou sudkyňou odročené na neurčito pre dočasnú práceneschopnosť zákonnej sudkyne.

Dňa 28. mája 2003 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 11. august 2003, pretože sa nedostavili účastníci konania. Právny zástupca sťažovateľa ospravedlnil svoju neúčast' na tomto pojednávaní z dôvodu kolidujúcich termínov, súhlasil, aby sa pojednávalo a rozhodlo bez jeho účasti.

Dňa 11. augusta 2003 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito, pretože sa nedostavili účastníci konania.

Dňa 7. októbra 2003 bola vec na ďalšie konanie pridelená sudkyňi Mgr. M. P.

Po naštudovaní spisu zákonná sudkyňa nariadila pojednávanie na 15. január 2004.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov (...).

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná (...).

Judikatúra ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy (a obdobne aj v čl. 6 ods. 1 dohovoru), sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitost' veci, správanie účastníka a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). Ústavný súd pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní o odškodnenie za pracovný úraz vedenom pod sp. zn. 16 C 186/98, v ktorom sťažovateľ vystupuje ako navrhovateľ, došlo k porušeniu jeho práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že predmetné rozhodovanie o odškodnenie za pracovný úraz môže skutočne predstavovať určitý stupeň zložitosti súvisiaci s určovaním výšky odškodnenia. Doterajší zdĺhavý priebeh napadnutého konania však ústavný nemôže pripísať iba na vrub faktickej náročnosti prerokovávanej veci.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúmvanej veci, ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho

ťaharchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným pried'ahom.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci a konštatuje, že v takej pre sťažovateľa významnej veci, akou je odškodnenie za pracovný úraz, ktoré sa začalo 8. júna 1998 a je doteraz neskončené, t. j. trvá celkom viac ako päť a pol roka, bol okresný súd nečinný najmenej dva roky a deväť mesiacov. Na doterajšej dĺžke konania, najmä že doteraz nedošlo k odstráneniu stavu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ ako navrhovateľ počas súdneho konania nachádza, čo je základným účelom práva zaručeného v cit. článku ústavy a dohovoru (pozri napr. I. ÚS 41/02), sa podľa zistenia ústavného súdu podieľa predovšetkým počet odročených pojednávaní a opakované zmeny zákonných sudcov. Takto ústavný súd zistil pried'ahy od 15. decembra 1999 do 30. apríla 2001 v trvaní jedného roka a štyroch mesiacov, od 20. júna 2001 do 14. mája 2002 v trvaní jedenástich mesiacov a od 14. mája 2002 do 9. decembra 2002 v trvaní šiestich mesiacov. Taktiež ani počas celého roka 2003 neboli vo veci vykonané efektívne úkony smerujúce k odstraňovaniu právnej neistoty sťažovateľa, tak ako to predpokladá čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že nie každý zistený pried'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných pried'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a obdobne aj čl. 6 ods. 1 dohovoru (pozri napr. rozhodnutie sp. zn. I. ÚS 128/03 z 25. júna 2003 a v ňom cit. predchádzajúcu judikatúru ústavného súdu). Takto napr. ústavný súd s ohľadom na okolnosti danej veci neprihliadol pri skúmaní pried'ahov na obdobie nečinnosti okresného súdu počas dovolenky a práceneschopnosti zákonnej sudkyne v trvaní 7 mesiacov (I. ÚS 76/03). V danej veci však na to ústavný súd nemohol prihliadnuť, pretože išlo prevažne o krátkodobé, niekedy iba o niekoľkodňové obdobia práceneschopnosti zákonnej sudkyne, ktorými nemožno ospravedlniť vzniknuté pried'ahy v konaní.

V súvislosti so stanoviskom predsedníčky okresného súdu, že v danej veci treba prihliadať aj na to, že okresný súd je „od roku 1997 (po vytvorení Krajského súdu v Nitre)

v počte sudcov sústavne poddimenzovaný“, ústavný súd už uviedol (pozri napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 28/01, I. ÚS 108/02, I. ÚS 38/03), že nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté prieťahy, a to len v tom prípade, ak sa za tým účelom prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 a dohovor v čl. 6 ods. 1 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie napadnutých vecí bez zbytočných prieťahov, a tým vykonanie spravodlivosti v primeranej lehote. Z vyjadrenia zástupkyne okresného súdu nevyplýva prijatie takýchto efektívnych opatrení v súvislosti s uvádzanými personálnymi zmenami. Zistenú nečinnosť okresného súdu bolo preto potrebné v súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu považovať v dĺžke jedného roka a deviatich mesiacov za „zbytočný prieťah“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie práva sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 1.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 2 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prieťahov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie ako náhradu nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch.

Sťažovateľ požadoval priznať primerané finančného zadosťučinenie vo výške 500 000 Sk.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48

ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľa. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať mu aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľa považuje za primerané vo výške 60 000 Sk.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 3.

6. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania vo výške 8 000 Sk z dôvodu trov jeho právneho zastúpenia advokátom JUDr. D. D., P. B., tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 4.

Náhrada sa priznala za dva úkony právnej služby (príprava a prevzatie zastúpenia, podanie sťažnosti z 8. novembra 2002) v hodnote po 3 900 Sk a k tomu dvakrát náhrada režijného paušálu po 100 Sk (§ 13 ods. 8, § 19 ods. 3, § 24 ods. 3 a § 25 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb). Ústavný súd preto o uplatnených trovách konania sťažovateľom rozhodol tak, ako to je uvedené pod bodom 4 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. februára 2004